ಅಂಧಾಸುರ ಪಂನೆರಡು

೧ . 'ಸಾಂತಳಿಗೆ-ಸಾಯಿರ'ನಾಡನ್ನು [ಹೊಂಬುಜ ೧. (ಲ ನಗರ ೩೫) ೧೦೭೭] ಆಳುತ್ತಿದ್ದವರು ಸಾಂತರಸರು [ಎ.ಕ. ೪ ಕೊಪ್ಪ.೩೯]. ಸಾಂತರ ಕುಲದವರು [ಎ.ಕ. ಲ, (೧೯೦೨) ಸಾಗರ .ಲ೦] ಇದ್ದದು ಪೊಂಬುಚದಲ್ಲಿ; ಇದು ಈಗಿನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೂಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹೂಂಬುಜ ಕ್ಷೇತ್ರ .ಪೊಂಬುಚಪು ರವರಾಧೀಶರಾದ [ಇ. ಆ.೫೪೦]ಸಾಂತರ ಅರಮನೆ [ಹೂಂಬುಜ. ೧ಸಾಲು; ಲ೪], ಕೋಟ[ಹ್ಯೂಂಬುಜ ೨(ಲ ನಗರ ೩೬)೧೦೭೭,ಸಾಲು;೧೬೧೬೨] ಮತ್ತು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು [ಅದೇ, ಸಾಲು:೧೪೬] ಎಲ್ಲ ಇದದುಹೂಂಬುಜಪುರದಲ್ಲಿಯೇ.

೨. ಸಾಂತರ ಮುಲಪುರುಷನಾದ ಜಿನದತ್ತನು, ಸುಮಾರು ಕಿ. ಶ. ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಮಧುರೆಯಿಂದ ಬಂದನು. ಪೊಂಬುಚಪುರ ಘ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಇಲ್ಲಿದ ರಕ್ಕಸಕುಲನವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದನು. ಜಿನಶಾಸನದೇವಿಯಾದ ಪದಾವತೀದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಪಾಂಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಪಿಸಿದನು ಹೂಂಬುಜವನ್ನು ನೆಲೆನೀಡನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೂಂಡನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ಕನಾದನು. ಸಾಂತಳಿಗೆ ಸಯಿರ [ಎ.ಕ.ಲ, ಸಾಗರ೧೦ಲ ೧೦೪೨] ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಂದೇ ಬೆಳೊಡೆಯಡಿಗೆ ತಂದು ಆಲಿದನು.

೩. ಸಿಂಹಧ್ವ್ವಜ ಹಾಗೂ ಕಪಿಲಾಂಛನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಾಂತರ ರಾಜ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಿನದತ್ತ್ತ್ನ ಮಾಡಿದ ಪರಾ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಳೀಯರ ಮೇಲೆ ಪಡೆದ ಗೆಲವುಗಳು ಸೇರಿದ್ದುವು. ಪಟ್ಟಪೊಂಬುರ್ಚಪುರದ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಿದ ಅಟವಿಕರನ್ನೂ ಪಾಳೆಯಗಾರ್‌ರನೂ ಜಿನದತ್ತನು ಗೆದ್ದ್ದನು. ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರ್ರಿಯನಾಗುವಂತೆ, ಜನದತ್ತನ ಜನಪರ ಕಾಳಜಿಯ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಬೆಲೆದುವು.

೪. ಜಿನದತ್ತನು ಅಂಧಕಾಸುರನನ್ನು ಕ್ಕೊಂದುಅಂಧಾಸುರವೆಂಬಕೋಟಯನ್ನೂ ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದನು[[ಹೊಂಬುಜ.೧.೧೦೭೭. ಸಾಲು: ೧೧] ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಮೂದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಧಾಸುರ ಎಂಬುದ ಪುರಾಣ ಕಲ್ಲನೆಯಾಗಲಿ, ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗಲಿ ಆಗಿರದೆ ವಾಸ್ಸವವಾದ ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಕೋಟೆ ಹಾಗೂ ಸಳವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಲವು ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಅರಿಯಬಹುದು.

೫. ಅಂಧಾಸುರವು ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹದಿನಾಲನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಆಗಿನ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ಪಸಿದ ದುರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲೆಯಲ್ಲಿ,ಪೊಂಬುಚದ ವನದುರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ(ಸಾಂತಳಿಗೆ ಸಾಸಿರನಾಡಿನೊಳಗೆ) ಅಂಧಾಸುರ ನೆಲದುರ್ಗವು ಪ್ರ ಮುಖವಾಗಿತ್ತು.

೬. ಈ ಅಂಧಾಸುರವು ಹೊಂಬುಚಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿದ ಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕದಂಬರ ಕೀರ್ತಿದೇವನು ಜಗದೇವನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾಗಈಅಂಧಾಸುರಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನೆಂದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ [ಎ.ಕ. ೮, ಸೂರಬ ೧೭೭.೧೧೬೩; ಅದೇ, ಸೂರನ ೫೬೭ಇತ್ಯದಿ]

೭. ಕದಂಬರ ಕೀರ್ತಿದೇವನು ಅಂಧಾಸುರ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲು ಇದ ಇನೂಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಅದು ಸಾಂತರರ ದ್ವಿತೀಯ ಕೇಂಧ್ರವಾಗಿದುದು, ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇನೆ ಹೂಯಳರ ಫ್ರಸಿದ್ದ ವಿಷುವರ್ಧನನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತಂದುಕ್ಕೂಂಡಿದನೆಂದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. [ಎ.ಕ. ೨, (ಪ)೧೬೨ (೧೩೨)೧೧೨೩.ಪು.೧೦೪ಸಾಲು:೨೭)

೮. ಈ ಅಂಧಾಸುರ ಕೋಟೆಯಸವೀಪದ ಕೆಲವು ಹಳಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ 'ಅಂಧಾಸುರ ಪಂನೆರಡು' ಎಂಬೊಂಬ್ಬದುಆಡಳಿತಘಟಕವೂ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳಿಸಿತ್ತು [ಎ.ಕ.೮–೨(೧೯೦೨) ಸಾಗರ೧೦೮೧೦೪೨.ಆಚಾಪುರ ಪು.೩೦೬.ಸಾಲು:೪೧–೪೨;ಅದೇ ,ಸಾಗರ ೧೦೯.೦೧೪೨.ಆಚಾಪುರ. ಪು. ೩೧೦.ಸಾಲು:೫೬] ಕ್ರಿ ಶ. ೧೧೫೯ರಲ್ಲಿಅಳಿಯಾದೇವಿಯುಈ ಅಂಧಾಸುರ (ಖರಪುರ) ದಲ್ಲಿಒಂದು ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಸಿದಳೆಂದು ಇನೊಂದು ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರ್ರುತ್ತದೆ[ಅದೇ,ಸಾಗರ.೧೫೯. ಪು.೩೩೩]

೯. ಅಂಧಾಸುರ ಪಂನೆರಡು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವ್ಯರನಾದ ಗೋನರಸನು ಕಾಳಾಮುಖ ಶೃವ ಭ್ರಾಹಣರಿಗೆ ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿಸಿ, 'ಗೂರವವಾಡಂ ಮಾಡಿ. ್ವದಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟನ್ನು . ಚೋಳಿ ಬಿಜ್ಜರಸ ಮಂಡಲೇಶ್ವರನ ಮಗನಾದ ಗೋನರಸನು ಅಂಧಾಸುರಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಆತನು ಈ ಅಂಧಸುರದಲ್ಲಿದು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು [ಎ.ಕ.೮–೨. .ಸಾಗರ.೧೦೮ಮತ್ತು ೧೦೯.೧೦೪೨.ಪು.೩೧೦ಸಾಲ: ೫೭]

೧೦. ಅಂಧಾಸುರ ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ಇರುವ ಒಂದುಅಪರೂಪದ ಹೆಸರಿನಹಳಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಊರು ಈಗಿನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಸಾಗರ ತಾಲೂಕಿನಾಅನಂದಪುರಕ್ಕೆ ಸಮಿಪದಲ್ಲಿ. ಇದುಅಂಧಾಸುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಉಳಿದು ಬಂದಿವೆ.